

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/26/2023
Identifikačné číslo spisu:	6118297230
Dátum vydania rozhodnutia:	31.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6118297230.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti AUGUR s.r.o., Cyrila a Metoda 105/2, Rožňava, IČO: 47 226 676, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Halkom, Cyrila a Metoda 2, Rožňava, proti žalovanej obchodnej spoločnosti MAGSY SK, s.r.o., Hollého 859/2, Púchov, IČO: 36 347 337, zastúpenej advokátkou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Jaroslav Čibienka s.r.o., F. Urbánka 797/14, Púchov, IČO: 47 254 181, o zaplatenie 5 682,66 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 14Cb/102/2018, o odvolaní žalobkyne a odvolaní žalovanej v konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 41Cob/70/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 8Cob/91/2021, takto

rozhodol:

Na konanie o odvolaniach vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 41Cob/70/2023 j e p r í s l u š n ý Krajský súd v Banskej Bystrici.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 16. júna 2021 č. k. 14Cb/102/2018-250, rozhodol tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 2 995,32 eura, úroky z omeškania 9% ročne zo sumy 2 995,32 eura od 31. mája 2018 do zaplatenia a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.). Výrokom III. súd prvej inštancie žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej, ktorej uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 5,42% do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania, o ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré po právoplatnosti tohto rozsudku vydá súdny úradník.

2. Žalobkyňa podala 19. augusta 2021 proti výrokom II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie (č.l. 276 a nasl. spisu). Žalovaná podala odvolanie 18. augusta 2021 proti výrokom I. a III. rozsudku okresného súdu (č.l. 267 a nasl. spisu).

3. Krajský súd v Banskej Bystrici písomným podaním z 1. augusta 2023 predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) z dôvodu jeho nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Trenčíne podľa § 40 v spojení s § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež len „CSP“), na rozhodnutie o príslušnosti majú za to, že funkčne príslušným na konanie o odvolaní je v danom prípade Krajský súd v Trenčíne. K dôvodom predloženého nesúhlasu, poukazom na zákon č. 150/2022 Z. z. v znení zákona č. 398/2022 Z. z., ustanovenie § 471c CSP a dôvodovú správu k nemu, usmernenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, doručené súdom Slovenskej republiky 10. mája 2023, ustanovenia § 34 ods. 2 a § 36 CSP a článku 3 a 4 CSP vyslovil, že ak v čase začatia odvolacieho konania, t.j. podania odvolania, príslušným súdom na rozhodnutie o odvolaní bol Krajský súd v Trenčíne, takto určená príslušnosť trvá aj po dátume 31. máj 2023 a takto určenú príslušnosť nie je možné zmeniť ani podľa princípu okamžitej aplikability. Podľa odvolacieho súdu preto postúpenie veci z príslušného krajského súdu v odvolacích konaniach začatých v súlade s právnou úpravou účinnou do 31. mája 2023 inému odvolaciemu súdu bez toho, aby takéto výslovné zákonné zmocnenie obsahovalo prechodné a záverečné ustanovenie CSP, je v rozpore so zásadou perpetuatio fori podľa § 36 ods. 2 CSP. Na základe výkladu zohľadňujúceho účel, zmysel a cieľ zákona č. 150/2022 Z. z. meniaceho CSP v súvislosti s reformou súdnej mapy, ako aj z dôvodu zachovania právnej istoty, princípov zákonného sudcu a absencie osobitného splnomocnenia na prechod tzv. starých odvolacích konaní na nové súdy, odvolací súd vyslovil názor, že funkčne a kauzálné príslušným súdom na prejednanie odvolania podaného do 31. mája 2023, t.j. v odvolacom konaní začatom a právoplatne neskončenom do 31. mája 2023, je v danom prípade Krajský súd v Trenčíne podľa predpisov platných a účinných do 31. mája 2023.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Banskej Bystrici a Krajskému súdu v Trenčíne, podľa § 43 ods. 2 CSP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti odvolacích súdov, posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu s postúpením a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením mu obchodnoprávneho sporu na odvolacie konanie, dôvodný nie je.

5. Pri rozhodovaní o príslušnosti odvolacieho súdu, vychádzal najvyšší súd z nasledovnej relevantnej právnej úpravy:

6. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto, alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec, čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

7. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

8. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

9. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu (veta za bodkočiarkou v znení účinnom od 1. júla 2023).

10. Podľa § 34 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

11. Podľa § 34 ods. 2 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu

vydanému v konaní podľa:

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

12. Podľa § 22 CSP (Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch), na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

13. Podľa § 470 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júla 2016), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

14. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

15. Podľa § 3 ods. 6 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) [ďalej tiež „zákon č. 371/2004 Z. z.“], sídlom Krajského súdu v Trenčíne je mesto Trenčín; jeho obvod tvoria obvody a) Okresného súdu Prievidza, b) Okresného súdu Trenčín.

16. Podľa ust. § 18l ods. 1 písm. f) zákona č. 371/2004 Z. z. (Prechodné ustanovenia k úpravám sídiel a obvodov okresných súdov), výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediach z radov občanov k štátu prechádzajú od 1. júna 2023 z Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom a Okresného súdu Považská Bystrica na Okresný súd Trenčín.

17. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom obchodnoprávnom spore rozhodol Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 16. júna 2021 č. k. 14Cb/102/2018-250, ktorým žalobe žalobkyne vyhovel v časti o zaplatenie sumy 2 995,32 eura, vrátane úrokov z omeškania 9% ročne zo sumy 2 995,32 eura od 31. mája 2018 do zaplatenia a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur, vo zvyšku žalobu zamietol. Voči rozsudku žalobkyňa dňa 19. augusta 2021 podala elektronickým podaním odvolanie a odvolanie podala elektronicky aj žalovaná 18. augusta 2021, ktoré boli súdom prvej inštancie dňa 4. novembra 2021 predložené Krajskému súdu v Trenčíne ako súdu odvolaciemu. Krajský súd v Trenčíne o odvolaniach nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP, účinnou od 1. júna 2023 (ďalej aj „súdna reforma“), skúmajúc počas celého konania svoju funkčnú príslušnosť v odvolacom konaní (§ 40 veta pred bodkočiarkou CSP), postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako súdu funkčne a kauzálnu príslušnému. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „novela“), ktorým boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka,

či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely.

18. Súčasťou tzv. súdnej reformy, vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku uskutočnenou jeho novelizáciou, zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, v znení zákona č. 398/2022 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bola s účinnosťou od 1. júna 2023 nová úprava príslušnosti súdov na konanie v obchodnoprávných sporoch, a to v prípade súdov prvej inštancie príslušnosti kauzálnej (§ 22 - Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch), a v prípade odvolacích súdov funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch (§ 34 ods. 1 a 2 CSP). Ustanovenie § 34 ods. 2 CSP v texte pod jednotlivými písmenami a) až c) priamo odkazuje na určité konania upravené v § 22 (kauzálna príslušnosť pre obchodnoprávne spory) a v § 23 (kauzálna príslušnosť pre zmenkové spory a šekové spory).

19. Vzhľadom na zákonný príkaz daný odvolaciemu súdu ustanovením § 40 veta pred bodkočiarkou CSP, skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého (odvolacieho) konania, a keďže odvolacie konanie vyvolané podaním odvolania v danom obchodnoprávnom spore začalo v dobe do 31. mája 2023, bolo pri nachádzaní funkčnej príslušnosti krajského súdu potrebné sa prvotne zaoberať tým, ako zákonodarca vyriešil aplikabilitu CSP v novelizovanom znení s účinnosťou od 1. júna 2023 ohľadom príslušnosti krajských súdov na konanie o odvolaniach začatých pred týmto dátumom. Prechodné ustanovenie § 471c CSP s účinnosťou od 1. júna 2023 zákonodarcom prijaté k novým úpravám tohto kódexu procesného práva, predstavuje ustanovenie intertemporálnej povahy, ktorým sa určuje režim dočasného, prechodného (intertemporálneho) spolupôsobenia skoršej a neskoršej právnej úpravy, teda vzájomný vzťah týchto úprav.

20. Nosným pojmovým znakom procesnej intertemporality je princíp okamžitej aplikovateľnosti (novej) procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov. Zmyslom tohto princípu je zabezpečiť hladký a bezproblémový procesný režim súdnych konaní. Súd ani sporové strany nemajú hľadať procesný režim v spleti prechodných ustanovení, ale sústrediť sa na hmotnoprávnu podstatu veci. [porovnaj Števček in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s.1703]. Podľa rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“), účelom princípu okamžitej aplikovateľnosti nových procesných noriem, teda použiteľnosti nových procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej právnej úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení (nález z 22. októbra 2014 sp. zn. PL. ÚS 107/2011, uznesenie z 12. apríla 2018 sp. zn. II. ÚS 185/2018, uznesenie z 22. septembra 2020 sp. zn. III. ÚS 349/2020, nález z 8. februára 2023 sp. zn. II. ÚS 451/2022). Podstatou princípu okamžitej aplikability je zabezpečiť procesne efektívne prejednanie veci vyhnutím sa nachádzaniu vhodného procesného režimu (v spleti prechodných ustanovení), čo umožňuje súdom sústrediť sa na hmotnoprávnu povahu sporu (nález zo 4. júla 2017 sp. zn. III. ÚS 267/2017).

21. Procesné právo v prípade stretu novej a starej právnej úpravy charakterizuje princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (§ 470 ods. 1). [Števček in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s.1701]. Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (porovnaj Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064-1072 s.). V procesnom práve je teda pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je preto

potrebné, aby súdy aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy, aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

22. Prechodné ustanovenie § 471c CSP v účinnom znení k úpravám od 1. júna 2023, je výnimkou z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného sporového poriadku a vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných.

23. Príslušnosť súdu na konanie o odvolaní, t. j. na konanie v druhej inštancii, sa označuje ako funkčná príslušnosť; podľa § 34 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023, o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je však potrebné aplikovať novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP (účinným od 1. júna 2023) aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

24. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému súdom prvej inštancie v konaní o obchodnoprávnom spore podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Trenčíne, zatiaľ čo s účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 34 ods. 2 písm. a) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici a súčasne § 471c CSP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, je od 1. júna 2023 na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa úpravy CSP účinnnej od 1. júna 2023, v danom prípade Krajský súd v Banskej Bystrici.

25. S názorom predkladajúceho krajského súdu, že tzv. kauzálna príslušnosť, ktorá je v § 34 ods. 2 CSP osobitne riešená v rámci funkčnej príslušnosti pre konkrétne odvolacie súdy, je vo svojej podstate len osobitným druhom miestnej príslušnosti (kedy sa určuje, v ktorých druhoch vecí je konkrétny súd konkrétného stupňa oprávnený na rozhodnutie a konanie o takejto veci) sa najvyšší súd nestotožňuje, poukazujúc na systematické členenie Civilného sporového poriadku, ktoré rozlišuje v samostatne členených dieloch Tretej hlavy príslušnosť súdu vecnú - § 12, miestnu - § 13 až § 21, kauzálnu - § 22 až § 33, funkčnú - § 34 pre krajské súdy a § 35 pre najvyšší súd. Z neho nevyplýva, že by sa kauzálna príslušnosť mala interpretovať len ako podmnožina miestnej príslušnosti súdov. Najvyšší súd má za to, že jednotlivé druhy príslušnosti súdu, ktoré Civilný sporový poriadok upravuje, nemožno stotožňovať, alebo vnímať ako poddruhy inej príslušnosti. Nezodpovedá tomu vyššie uvedená právna úprava. Skutočnosť, že kauzálna príslušnosť má prioritnú povahu voči ostatným druhom príslušnosti (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 29. januára 2019 sp. zn. 5Ndob/2/2019) neznamena, že by ju bolo možné vnímať ako poddruh inej príslušnosti. Pri výklade prechodného ustanovenia § 471c CSP preto nemožno dospieť k záveru, že by v ňom bolo skryté (v rámci vecnej, alebo miestnej príslušnosti) zahrnuté aj zachovanie kauzálnej príslušnosti. V prípade absencie funkčnej a kauzálnej príslušnosti v ust. § 471c CSP nejde o pravú medzeru v zákone, teda o prípad, kedy úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti. Zo znenia § 471c CSP podľa najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že zákonodarca zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 v § 471c CSP neupravil vedome. Uvedené vyplýva zo skutočností, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej príslušnosti), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol, ako aj z porovnania s prechodným ustanovením § 470 ods. 4 CSP. Následný prípadný rozpor s dôvodovou správou a aj usmernením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nemožno odstraňovať výkladom, ktorým by sa zmenil nepochybný obsah predmetného ustanovenia (čl. 3 ods. 1 CSP). Naopak, krajským súdom prezentovaný výklad, podľa ktorého by konania o odvolaniach podaných do 31. mája 2023 mali byť dokončené na pôvodných krajských súdoch funkčne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, nerešpektuje podľa najvyššieho súdu účel sledovaný novelou, ktorým je v prvom rade špecializácia súdov, vrátane krajských súdov. Navrhovaný výklad by spôsobil

neželanú dvojkolajnosť, kedy by odvolacie konania v obchodnoprávných sporoch aj napriek zamýšľanej špecializácii naďalej prebiehali aj na krajských súdoch, ktoré už podľa novej právnej úpravy nemajú byť súčasťou špecializovaného obchodného súdnictva.

26. Vecná príslušnosť určuje, či v určitej veci podľa jej povahy (*ratione causae*) majú rozhodovať ako sudy prvej inštancie okresné sudy alebo sudy krajské (tu len ako výnimka v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, opomínajúc doposiaľ neskončené konania podľa Zákona o konkurze a vyrovnaní). Miestna príslušnosť konkretizuje, ktorý z vecne príslušných súdov je príslušný na konanie a rozhodnutie danej veci. K definovaniu kauzálnej príslušnosti sa najvyšší súd už skôr vyjadril v uznesení z 29. januára 2019 sp. zn. 5Ndob/2/2019 tak, že osobitná úprava kauzálnej príslušnosti v ust. §§ 22 až 33 CSP je úprava obsahujúca kritériá určenia príslušného súdu, ktoré s ohľadom na predmet konania určujú ako jediný oprávnený vo veci konať takto vymedzený súd aj pre prípad, že by bola inak založená podľa všeobecných ustanovení týkajúcich sa miestnej príslušnosti príslušnosť iného prvoinštančného súdu. Má tak povahu prioritnej voči všetkým ostatným do úvahy prichádzajúcim vymedzeniam príslušnosti. Z uvedeného vyplýva, že tak, ako to zreteľne vyplýva aj zo systematiky CSP, je potrebné medzi uvedenými druhmi príslušností rozlišovať a nezamieňať, či (účelovo) stotožňovať kauzálnu príslušnosť súdu s jeho miestnou príslušnosťou. Uvedený záver o potrebe rozlišovania medzi zákonom upravenými príslušnosťami je možné z obdobných dôvodov prijať aj v prípade úpravy vecnej a kauzálnej príslušnosti (nie je možné ich stotožňovať a zamieňať).

27. Najvyšší súd zastáva názor, že aj v prípade ostatnej novelizovanej úpravy Civilného sporového poriadku má mať prednosť metóda teleologickej interpretácie právnych noriem, najmä ak vychádzanie úzko len z textu zákona v znení účinnom od 1. júna 2023, ktorý explicitne nevyjadruje všetky aspekty určenia príslušnosti odvolacích súdov v (tzv. „starých“) odvolacích konaniach začatých do 31. mája 2023, by v konečnom dôsledku spôsobilo nejednotnosť v príslušnosti pri rozhodovaní v rámci obchodnoprávných sporov v režime Civilného sporového poriadku, resp. v rámci registrových konaní v režime Civilného mimosporového poriadku (tu porovnaj závery najvyššieho súdu v uznesení z 27. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023). Najvyšší súd tu má na mysli argumentáciu vec predkladajúceho súdu, ktorý kauzálnu príslušnosť (nesprávne) stotožňuje s miestnou príslušnosťou, vyvodzujúc z ustanovenia § 471c veta pred bodkočiarkou CSP, vyjadrujúceho sa výslovne len k miestnej a vecnej príslušnosti súdov pre dokončenie konaní začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023, aj funkčnú príslušnosť Krajského súdu v Trenčíne od 1. júna 2023 na odvolacie konanie začaté do 31. mája 2023.

28. Najvyšší súd v nadväznosti na vyššie uvedené uzatvára, že pre konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 zákonodarca v prechodnom ustanovení § 471c CSP výslovne určil, že sa majú dokončiť na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. Toto ustanovenie a contrario teda nepokrýva funkčnú ani kauzálnu príslušnosť odvolacích súdov. Najvyšší súd pritom zastáva názor, že ak by zákonodarca mienil, aby sa tento prechodný právny režim týkal aj funkčnej a kauzálnej príslušnosti, vyjadril by to výslovne tak, ako to v minulosti urobil v prechodnom ustanovení § 470 ods. 4 CSP (konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálnu a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo). Preto je pri nachádzaní funkčnej príslušnosti krajského súdu na konanie o odvolaní v obchodnoprávných sporoch potrebné vychádzať z okamžitej aplikability procesného predpisu (§ 470 ods. 1 CSP), súladne so zámerom „súdnej reformy“ zahŕňajúcej špecifické požiadavky zákonodarcu smerujúce k špecializácii súdov (sudcov) v určitých druhoch sporov stanovených zákonom tak, ako je tomu aj v danom obchodnoprávnom spore (§ 34 ods. 1 a 2 CSP). Tento zámer je možné vyrozumiť aj z dôvodovej správy k zákonu č. 150/2022 Z. z. (časť A), ktorá uvádza, že reforma súdnej mapy je jedným z nástrojov na dosiahnutie efektívne fungujúcej justície, pretože vytvára vhodné podmienky pre špecializáciu sudcov, ako na úrovni okresných súdov, tak aj na úrovni krajských súdov.

29. V predložennom spore o príslušnosť je potrebné vyriešiť aj nadväzujúcu otázku výkladu § 34 ods. 2 CSP vo vzťahu k obchodnoprávnym sporom, kedy okresným súdom konajúcim a rozhodujúcim v prvej inštancii, nie je okresný súd vymedzený v § 22 písm. d) až h) CSP. V tomto prípade bol okresným súdom rozhodujúcim v prvej inštancii Okresný súd Považská Bystrica, teda okresný súd, ktorý bol v

rámci súdnej reformy zrušený a jeho obvod spadá do obvodu Okresného súdu v Trenčíne podľa § 2 ods. 31 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý okresný súd patrí do obvodu Krajského súdu v Trenčíne podľa § 3 ods. 6 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

30. Najvyšší súd, v zhode s už skôr vysloveným právnym názorom v rozhodnutí sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023, pri rozhodovaní o funkčnej príslušnosti súdu podľa § 34 ods. 1 a 2 CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v danom obchodnoprávnom spore súdom prvej inštancie, ktorý *expressis verbis* nie je vymenovaný v § 22 písm. f) a h) CSP, prihliadajúc na článok 4 ods. 1 Základných princípov CSP, považuje za potrebné zdôrazniť, že pokiaľ jedným z nosných dôvodov tzv. súdnej reformy bola špecializácia súdov, v CSP explicitne zvýraznená novou úpravou kauzálnej príslušnosti súdov (na konanie v obchodnoprávných sporoch v § 22), je nespochybniteľné, že pod funkčnú príslušnosť krajských súdov vymenovaných v § 34 ods. 2 písm. a) až c) CSP je potrebné zahrnúť všetky obchodnoprávne spory riešené na všetkých súdoch prvej inštancie spadajúcich tak do obvodov týchto troch krajských súdov, ako aj do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 písm. d) až h) CSP. To, ktoré súdy prvej inštancie (okresné, mestské) patria do obvodu konkrétneho krajského súdu, stanovuje § 3 zákona č. 371/2004 Z. z. Keďže stanovenie § 34 ods. 2 CSP nestanovuje inak, niet pochyb o tom, že (a contrario) podľa § 34 ods. 1 CSP je od 1. júna 2023 daná funkčná príslušnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach ako súdov výhradne špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávných sporoch všetkými súdmi prvej inštancie vo vlastnom obvode (teda nie len okresným, alebo mestským súdom v sídle krajského súdu). Na rozdiel od tejto príslušnosti, zahŕňajúcej všetky okresné, resp. mestské súdy v obvode týchto krajských súdov podľa zákona č. 371/2004 Z. z., potom nie je prijateľný taký výklad ust. § 34 ods. 2 CSP, vychádzajúci úzko len z jeho jazykového znenia, podľa ktorého by uvedené krajské súdy boli príslušné aj na ďalšie konania o odvolaniach v obchodnoprávných sporoch, avšak len proti tým rozhodnutiam, ktoré by vydali súdy prvej inštancie výslovne uvedené v § 22 písm. d) až h) CSP (okresné súdy v sídle ostatných krajských súdov). Takáto dvojkoľajnosť jednoznačne nebola úmyslom zákonodarcu. V tomto kontexte je na odkaz na ustanovenie § 22 (ako aj § 23) uvádzanom v § 34 ods. 2 CSP potrebné nahliadať tak, že pokiaľ základom súdnej reformy je špecializácia súdov/sudcov, ustanovenie § 22 z hľadiska kauzálnej príslušnosti súdov prvej inštancie stanovuje, ktoré z týchto súdov konajú v obchodnoprávných sporoch, a to s dôrazom na kauzu - právny charakter týchto sporov, je podstatné, že ich majú riešiť pre celý obvod krajského súdu. Preto aj pre interpretáciu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP z hľadiska účelu súdnej reformy je podstatné hľadisko obchodnoprávneho charakteru sporov a obvodu krajského súdu, uvádzaného v § 22 písm. d) až h) CSP. Najvyšší súd pri tomto závere vychádzal čiastočne z gramatického výkladu § 34 ods. 2 CSP, najmä z časti Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa..., kde bol zákonodarcom zvolený dôraz na konanie vymedzené v § 22 CSP (a nie na súd rozhodujúci podľa § 22 CSP), ktorý upravuje kauzálnu príslušnosť súdu v obchodnoprávných sporoch, ako aj z teleologického výkladu zohľadňujúceho účel novely, ktorým je špecializácia súdov (vrátane odvolacích súdov) s cieľom zabezpečenia rýchlosti, kvality a efektívnosti rozhodovania v obchodnoprávných sporoch, a zároveň vychádzal z absencie prechodného ustanovenia, ktoré by obsahovalo odlišnú úpravu. Najvyšší súd aplikoval pri zvolenom riešení aj základné princípy Civilného sporového poriadku vymedzené v čl. 4 ods. 1 CSP a čl. 17 CSP.

31. Najvyšší súd dodáva, že ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je pri jeho interpretácii potrebné vnímať ako normu, ktorá síce nejednoznačne a vnútorne rozporne odkazuje na ust. § 22 CSP čo do identifikácie súdov prvej inštancie podriadených týmto odvolacím súdom, avšak zároveň ako ustanovenie, ktoré vymedzuje výlučný okruh odvolacích súdov pre oblasť obchodnoprávných sporov (tu akcentujúc dikciu § 34 ods. 2 - „Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní...“, teda nielen pre rozhodnutia vydané uvedenými súdmi, ale pre všetky rozhodnutia, kde konanie má charakter obchodnoprávnej sporovej agendy). To, že zákonodarcu opomenul, že obchodnoprávnú agendu do 31. mája 2023 viedli všetky súdy Slovenskej republiky, ako aj to, že môže nastať situácia, že nielen súdy

výslovne uvedené v § 22 CSP aj v budúcnosti budú takúto agendu rozhodovať, nemôže viesť k inému záveru, ako tomu, že rigidný gramatický výklad predovšetkým ustanovení § 34 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 22 CSP by spôsobil sťaženú realizáciu špecializácie súdnictva (tzv. súdnej reformy).

32. Najvyšší súd pri rozhodovaní o príslušnosti, prihliadajúc primerane aj na článok 17 Základných princípov CSP, v zhode s už vysloveným obdobným názorom v rozhodnutí najvyššieho súdu z 27. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023 a v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 257/2023-58 z 27. júna 2023 (označenými aj predkladajúcim krajským súdom v jeho podaní), poukazuje aj na efektivitu konania a v neposlednom rade na zachovanie účelu súdnej reformy. Pre úplnosť uvádza, že týmto nedochádza k porušeniu základného práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a ani k porušeniu procesnoprávnej zásady tzv. perpetuatio fori (v zmysle § 36 CSP príslušnosť určená podľa rozhodujúcich skutočností existujúcich v čase začatia konania zostáva zachovaná pre celé konanie [perpetuatio fori], avšak v danom prípade došlo k zmene funkčnej príslušnosti na základe okamžitej aplikability právnej úpravy zmien v nastavení súdnej mapy, kompetencií súdov v rámci súdnej reformy). Funkčnú príslušnosť skúma súd počas celého konania (§ 40 CSP). Preto pokiaľ v priebehu odvolacieho konania príde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby zrozumiteľne a jednoznačne upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania podľa § 40 CSP, zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa prechádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím prechodného ustanovenia, ktoré však v rámci novely CSP prijaté nebolo.

33. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením vecí Krajským súdom v Trenčíne nie je dôvodný, preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia. Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu v obchodnoprávnom spore vydaným Okresným súdom Považská Bystrica, ktorého obvod patrí po jeho zrušení od 1. júna 2023 do obvodu Okresného súdu Trenčín, je podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP v spojení s § 22 písm. f) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici.

34. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok